

İmam-ı Beyheki

Meşhur hadis ve fıkıh âlimi. İsmi Ahmed bin Hüseyin, künyesi Ebu Bekir'dir. Nişabur'un Beyhek kasabasından olduğu için Beyheki diye meşhur olmuştur. Beyhek kasabasına bağlı Hüsrevciird köyünde 994 (H. 384) senesinde doğdu, 1066 (H. 458)da Nişabur'da vefat etti.

Küçük yaşta ilim tahsiline başlayan Beyheki zekasının keskinliği, hafızasının kuvveti, öğrendiği şeyler üzerindeki arzusu ve ilim öğrenmekteki ihlası ile hocalarının dikkatlerini üzerine topladı. Beyheki; Horasan, Bağdat, Kufe ve Mekke gibi ilim merkezlerinde zamanın âlimlerinden akli ve nakli ilimleri tahsil etti. Yüzden fazla hocadan hadis öğrendi. Ebul-Feth Nasır bin Muhammed Ümeri'den fıkıh ilmini, Hakim'den hadis ilmini, İbni Füre'kten kelim ilmini, Ebu Ali Rodbari'den tasavvuf ilmini öğrendi. Büyük âlim oldu, kendisine ilmin minaresi denildi. Pek çok âlim yetiştirdi. Şeyhülislam Ebu İsmail el-Ensari, Zahir bin Tahir, Ebu Abdullah el-Feravi, oğlu İsmail bin Ahmed onun yetiştirdiği âlimlerdendir.

Kelam ilminde Ehl-i sünnet itikadına büyük hizmetler yaptı. Çeşitli ilimlerde bilhassa hadis, fıkıh ve kelam ilmine ait yüzlerce eser yazdı. Horasan'da hadis ilminde onun izni olmadan, o icazet (diploma) vermeden kimse hadis ilminden söz edemezdi. Şafii fıkhı öğretmesi için Nişabur'a çağrıldı. Her ne kadar memleketine dönmek istediysede 9 Nisan 1066 (H. 10 Cemazilevvel 458) da vefat etti. Cenazesi yakın olan Beyhek kasabasına götürüldü.

İlim ve fazilette yüksek bir zat olan Beyheki hazretleri, devamlı okur, araştırır, tasnif eder, eserlerini öğrencilerine okutur, ilimle meşgul olur, fakirliğe sabreder, halinden hiç şikayet etmezdi. Az yer az içerdi. Kırk dört yaşından sonra vefatına kadar otuz sene bayram günleri hariç devamlı oruç tutmuştur.

Eserleri

- 1) **Es-Sünen-ül-Kübra:** Hadis-i şerif kitabı olup, on cilttir. Eshab-ı kiram ve Tabiinin isimleri, senet ve ravileri içerisine alan bir fihristi vardır.
- 2) **Es-Sünen-üs-Sugra:** İki cilttir.
- 3) **Kitabü'l-Esma ves-Sıfat:** İki cilttir.
- 4) **Delail-ün-Nübüvve:** Üç cilttir.
- 5) **Menakıb-üş-Şafi**
- 6) **Marifet-üs-Sünen vel Asar:** Eser dört cilttir.
- 7) **Şu'ab-ül-İman**
- 8) **Et-Tergib vet-Terhib**
- 9) **Kitab-üz-Zühd-il-Kebir**
- 10) **El-Ba'sü ven-Nüşur**
- 11) **Fedail-üs-Sahabe**
- 12) **El-Medhal iles-Sünenil-Kübra**
- 13) **El-Mebsut**
- 14) **El-Adab**
- 15) **El-İtikad ala Mezhep-is-Selefi Ehlis-Sünneti vel-Cema'a**
- 16) **Ahkâm-ül-Kur'an**